

VILNIAUS | UNIVERSITY OF
KOLEGIJA | APPLIED SCIENCES

UNIVERSALIŲ KOMPETENCIJŲ SVARBA ĮSIDARBINIMUI

Milda Kiškytė
Vilniaus kolegija

2020 m. balandžio 23 d.

TURINYS

2	Tyrimo aprašymas
3	Tyrimo metodologija
4-8	Tyrimo rezultatai
9-10	Išvados
11-13	Literatūros sąrašas

TYRIMO APRAŠYMAS

Prioritetų kaita darbo rinkoje ir žinių visuomenėje, kai nuo suvokimo, kad tik technologinės inovacijos, sukauptos žinios bei patirtis kuria ekonominę gerovę, pereinama prie visumos, kur šalia mokslinių žinių lygiagrečiai išauga universalių įgūdžių arba kitaip socialinių ir vertybinių įgūdžių poreikis. Ugdymas ateičiai, o ir darbo rinka, kalba apie būtinybę lavinti tokius įgūdžius, kurių negebės spręsti dirbtinis intelektas. Tampa aišku, kad universalios kompetencijos ir gebėjimas į iškilusią problemą pažvelgti nestandartiškai bei įvairiais aspektais lygiagrečiai tampa vertingi kaip ir mokslinės žinios, įgytos studijų metais.

Tyrimo tikslas: nustatyti universalių įgūdžių pobūdį ir poreikį, įsidarbinant IT srityje.

Tyrimo objektas: universalūs įgūdžiai kandidatui darbo skelbimuose informacinių technologijų (IT) srityje.

Tyrimo metodai: kokybinė darbo skelbimų turinio analizė.

TYRIMO METODOLOGIJA

Siekiant išsiaiškinti universalių įgūdžių pobūdį ir poreikį įsidarbinant, kaip verslo segmentas, buvo pasirinkta IT sritis. Išanalizuota 100 darbo skelbimų informacinių technologijų (IT) srityje, skelbiamų Lietuvos darbo rinkai populiariose įsidarbinimo svetainėse.

Kriterijai, vertinant darbo skelbimus, buvo:

- 1 vieno universalaus įgūdžio kartojimosi dažnumas tarp visų galimų variantų ir atskirai savo grupėje;
- 2 skelbimo paskelbimo naujumas.

TYRIMO REZULTATAI

Visi darbo skelbimuose minimi universalūs įgūdžiai buvo apjungti pagal „Tuning“ (2006) metodologijoje suformuluotas tris kompetencijų grupes:

- 1 „padedančios“ (instrumentinės) kompetencijos (angl. instrumental competences),
- 2 „tarpasmeninės“ kompetencijos (angl. interpersonal competences),
- 3 „sisteminės“ kompetencijos (angl. systemic competences).

Universalių įgūdžių pasiskirstymas procentais darbo skelbimuose kiekvienoje kompetencijų grupėje

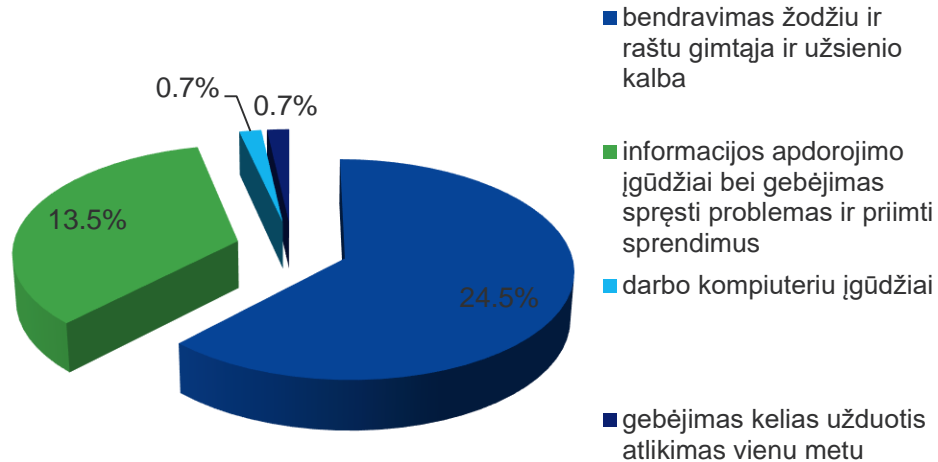
Tarpasmeninės kompetencijos

- darbo grupėje ar komandoje įgūdžiai (gebėjimas bendrauti su savo srities ir kitų sričių specialistais)
- gebėjimas bendrauti

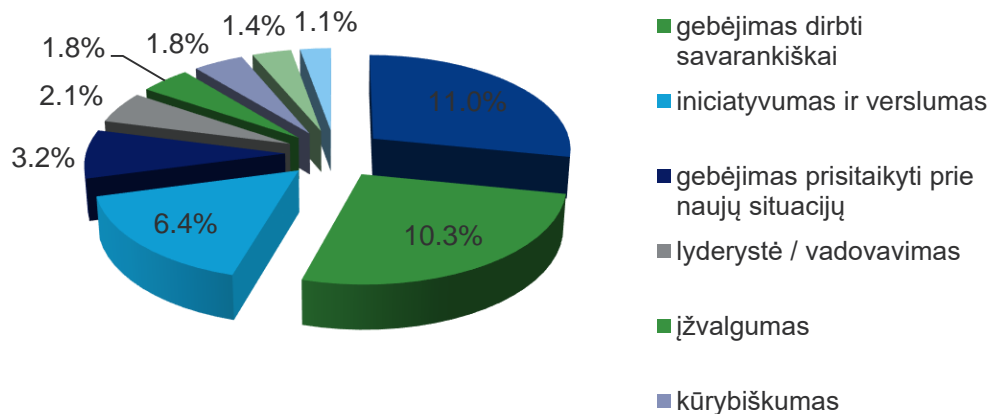
Universalių įgūdžių pasiskirstymas procentais darbo skelbimuose kiekvienoje kompetencijų grupėje

Instrumentinės kompetencijos

Universalių įgūdžių pasiskirstymas procentais darbo skelbimuose kiekvienoje kompetencijų grupėje

Sisteminės kompetencijos

Universalių įgūdžių pasiskirstymas procentais darbo skelbimuose kiekvienoje kompetencijų grupėje

Atsižvelgus į kiekvieno konkretaus įgūdžio pasikartojimo dažnumą darbo skelbimuose, tačiau neatsižvelgiant į įgūdžio pasikartojimo dažnumą visų kompetencijų kontekste, kiekvieno įgūdžio atskirai procentinė išraiška savo grupėje pasiskirstė taip:

TYRIMO IŠVADOS

1 Pažymėtina, aiškiai išsiskiria lingvistiniai gebėjimai arba, kaip minima skelbimuose, „puikus“, „labai geras“, „geras“ „gebėjimas bendrauti“ žodžiu ir raštu gimtąja arba antrąja kalba. Iš to galima daryti išvadą, kad IT darbo rinka labai vertina asmenį, gebantį sklandžiai dėstyti mintis tiek gimtąja tiek antrąja kalba.

2 Tyrimas parodė, kad didžiaja dalimi darbo skelbimai gebėjimą dirbti komandoje įvardija kaip tarpšritinį bendradarbiavimą arba kaip bendradarbiavimą su savo srities specialistais iš kitų kompanijų arba šalių.

3 Atliktas tyrimas parodė, kad iš kandidatų pageidaujama atvirumo naujoms technologijoms, iš asmeninės iniciatyvos kylančio domėjimosi rinkos naujovėmis. Tokią išvadą galima daryti analizuojant sisteminių kompetencijų grupę. Didžiausias dėmesys savo grupėje darbo skelbimuose yra skiriamas tokiai savybei kaip proaktyvumas - 11%. Proaktyvumas darbo skelbimuose yra pristatomas kaip „pozityvumas“, „gebėjimas nestokoti energijos“, „gebėjimas įveikti kliūtis“, „noras tobulėti ir mokytis“, „atvirumas naujovėms ir iššūkiams“. Šio gebėjimo poreikį galima sieti su besikeičiančia IT erdve.

4 Bendrame universalių kompetencijų sąrašė, anot tyrimo, pastebima tendencija, kaip gebėjimas dirbti savarankiškai. Tai galima paaiškinti tuo, kad nagrinėtų skelbimų specialistams didėja poreikis gebėti savarankiškai priimti sprendimus.

TYRIMO IŠVADOS

5 Dar viena ryškėjanti tendencija sisteminių kompetencijų grupėje, yra gebėjimas perteikti žinias kitiems komandos nariams. Šiandien IT specialistai dažniausiai dirba komandose, o jų sudėtis dažnai keičiasi – į darbo grupę nuolat ateina naujokų. Juos reikia įvesti į komandą, supažindinti su projektu ir atsakomybėmis, todėl darbdaviams svarbu komandoje turėti specialistą, kuris geba aiškiai perteikti žinias kitiems komandos nariams.

6 Analizuojant kompetencijų grupes atskirai ir įgūdžius vertinant pagal vieno įgūdžio kartojimosi dažnumą tarp visų galimų variantų, minimų visuose nagrinėtuose skelbimuose, instrumentinių kompetencijų grupėje

7 Kiti tyrimai rodo, kad universalių kompetencijų ugdymui aukštajame moksle yra skiriamas nepakankamas dėmesys.

Literatūros sąrašas

1. Aničić K. P., Divjak B., Arbanas K. (2017). Preparing ICT Graduates for Real-World Challenges: Results of a Meta-Analysis. Volume 60. Issue 3. Page(s): 191 – 197.
2. Baumgartner, P. (2004). The Zen Art of Teaching - Communication and Interactions in eEducation. In M. E. Auer & U. Auer, eds. ICL 2003. Villach: Kassel University Press, p.6.: Prieiga internete <<http://peter.baumgartner.name/publik>>[žiūrėta 2020 03 25]. [Google Scholar]
3. Cimatti B.(2016). Definition, Development, Assessment of Soft Skills and their Role for the Quality of Organizations and Enterprises. International Journal for Quality Research 10(1) 97–130. ISSN 1800-6450. Prieiga internete <<http://ijqr.net/journal/v10-n1/5.pdf>>[žiūrėta 2020 03 25]. [Google Scholar]
4. European Commitment to Higher Education for Sustainable Development. (1994). Copernicus charter. Prieiga internete: <<https://www.iisd.org/educate/declarat/coper.htm>>. On 2011, it became Copernicus Charter 2.0. <http://www.copernicus-alliance.org/images/Downloads/COPERNICUSCharta_2.0.pdf> [žiūrėta 2020 03 25].
5. Farhad Khurshid Abbasi, Amjad Ali, Nalia Bibi (2018). Analysis of skill gap for business graduates: managerial perspective from banking industry. Education + Training. ISSN: 0040-0912. [Google Scholar]
6. Gedvilienė G., Bortkevičienė V., Tutlys V., Vaičiūnienė V., Stancikas E., Staniulevičienė D., Krivickienė V., Vaitkevičius R., Gedvilas P. (2015). Suaugusiųjų bendrųjų kompetencijų plėtra. Mokslo monografija. Vytauto Didžiojo Universitetas.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

7. Hoffman, R.R., Coffey, J. W., & Novak, J. D. (2004). Application of Concept Maps to Web Design and Web Work. Lawrence Associates, Incorporated, pp. 156-175. [Google Scholar]
8. Horizon 2020 (2014). ISBN 978-92-79-38923-8; doi:10.2777/81384 Atvira prieiga internete: <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en>
9. Itani M. and Srouf I. (2016). A.M.ASCE Engineering Students' Perceptions of Soft Skills, Industry Expectations, and Career Aspirations [Journal of Professional Issues in Engineering Education and Practice](#) ./ Volume 142. Issue 1 - January 2016.
10. Jaafar S. B. (2018). Are Soft Skills Required for Accounting Students in Future Career? International Journal of Business and Management 2(5):09-15. e-ISSN: 2590-3721
11. Lin Mei Tan ir Fawzi Laswad (2018) Professional Skills Required of Accountants: What Do Job Advertisements Tell Us? Accounting Education. Volume 27, Issue 4. p. 403-432
12. Meenakshi G. (2017). Employability skills in management students-an industry perspective. Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR). Volume : 2, Issue : 2. P. 85-97.
13. Novak J. D. (2011). A Theory of Education: Meaningful Learning Underlies the Constructive Integration of Thinking, Feeling and Acting Leading to Empowerment for Commitment and Responsibility. Meaningful Learning Review.
14. Sarfraz I., Rajendran D., Hewege C., Mohan D.M. (2018). An exploration of global employability skills: a systematic research review. Int. J. Work Organisation and Emotion, Vol. 9, No. 1, 2018. P. 63-88.
15. TUNING. Europos švietimo sistemų suderinimas. Universitetų indėlis į Bolonijos procesą. Įvadas (2010). Prieiga internete <http://www.unideusto.org/tuningeu/images/stories/documents/Lithuanian_version.pdf> [žiūrėta 2020 03 25].

LITERATŪROS SĄRAŠAS

16. Suarta M., Suwintana K., IGP Fajar Pranadi Sudhana, Ni Kadek, Dessy Hariyandi (2018). Employability skills for entry level workers: a content analysis of job advertisements in Indonesia. *Journal of Technical Education and Training* 10 (2).
17. [Keow NgangTang](#) (2020). The importance of soft skills acquisition by teachers in higher education institutions. [Kasetsart Journal of Social Sciences](#). [Vol. 41 No. 1](#).
18. Oliver B., [Trina Jorre de St Jorre](#) (2018). Graduate attributes for 2020 and beyond: recommendations for Australian higher education providers. [Higher Education Research & Development](#) .Volume 37, 2018 - [Issue 4](#). Pages 821-836
19. Rajnish Kumar Misra, Khushbu Khurana (2017). Employability Skills Among Information Technology Professionals: A Literature Review . [Procedia Computer Science](#). [Volume 122](#), Pages 63-70.

VILNIAUS | UNIVERSITY OF
KOLEGIJA | APPLIED SCIENCES

Milda Kiškytė

Vilniaus kolegija

Elektronikos ir Informatikos fakultetas

Užsienio kalbų centras

m.kiskyte@mtf.viko.lt

www.viko.lt